

SPRAWOZDANIE

z Walnego Zgromadzenia

Polskiego Towarzystwa Antropologicznego

odbytego 28 sierpnia 1990 r. we Wrocławiu

Walne zgromadzenie odbyło się na Uniwersytecie Wrocławskim, w trakcie obrad VII Kongresu European Anthropological Association. Fakt ten spowodował, że w porządku obrad walnego zgromadzenia nie przewidziano części naukowej, całość obrad poświęcając sprawom organizacyjnym.

Przewodniczącym obrad wybrano prof. Tadeusza Krupińskiego, a sekretarzami zostali mgr E. Nowacka-Chiari i dr W. Kurlej. W skład komisji skrutacyjnej weszli: dr H. Szczotka, mgr M. Wrona i mgr M. Gorący.

W imieniu ustępującego zarządu sprawozdanie (załącznik) wygłosił przewodniczący, prof. P. Bergman. Przewodniczący sądu koleżeńskiego, dr J. Koniarek stwierdził, że w sprawozdawczym okresie sąd ten nie rozpatrywał żadnej skargi, a w imieniu komisji rewizyjnej sprawozdanie (załącznik) i wniosek o udzielenie absolutorium zarządowi przedstawił dr K. Boryśławski. Po krótkiej dyskusji wniosek komisji rewizyjnej został jednomyślnie, pozytywnie przegłosowany.

W głosowaniu tajnym wybrano przewodniczącego, którym po raz kolejny został prof. P. Bergman, zarząd Towarzystwa, komisję rewizyjną i sąd koleżeński, na kadencję 1990/1993 (załącznik – sprawozdanie komisji skrutacyjnej).

Walne zgromadzenie podjęło następujące uchwały.

1. Zawieszono przepis statutu Towarzystwa mówiący o uzyskiwaniu „członkostwa dożywotniego”.

2. Przedłużono kadencję zarządów oddziałów PTA do 3 lat.

3. Podwyższono składkę członkowską na rok 1991 do 12 tys. zł i upoważniono zarząd główny PTA do dalszych korekt wysokości składki, zgodnie z postępującym spadkiem wartości złotówki.

4. Nadano godność „Członka Honorowego”: prof. Zofii Bocheńskiej, prof. Stanisławowi Pankowi i prof. Milanowi Dokladalowi.

Na zakończenie, po przedstawieniu informacji o aktualnych problemach wydawniczych i planowanych imprezach naukowych, ogłoszono laureata nagrody PTA za najlepszą publikację młodego antropologa. Został nim mgr B. Pawłowski (za pracę „Zachowania narzędziowe zwierząt dziko żyjących”). Przyznano także wyróżnienie mgr D. Zielińskiej za pracę: „Czy istnieje selektywna pod względem wysokości i ciężaru ciała migracja młodzieży wiejskiej do miast?”.

**Sprawozdanie
Przewodniczącego Zarządu Głównego
Polskiego Towarzystwa Antropologicznego, prof. Pawła Bergmana
za lata 1987-1990**

Dobiegła końca kolejna kadencja Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Antropologicznego, pełna niespodzianek i niepewności, zwłaszcza w odniesieniu do spraw finansowych i możliwości dalszego wydawania *Przeglądu Antropologicznego*. Głównie na tych sprawach, choć nie wyłącznie, skupiała się uwaga prezydium Zarządu Głównego PTA. Poprzednie Walne Zgromadzenie Członków PTA odbyło się dnia 11 czerwca 1987 r. w Bachotku koło Brodnicy. W obecnej kadencji Zarząd Główny PTA i jego prezydium zajmowało się następującymi zagadnieniami.

Konferencje naukowe

W listopadzie 1988 r. odbyła się, zorganizowana przez środowisko antropologów i genetyków poznańskich, przy współdziałaniu PTA, ogólnopolska konferencja pt. „Pojęcie cechy w naukach biologicznych”. W konferencji uczestniczyło około 50 osób, w tym goście z Litwy, Czechosłowacji i Szwecji. Wygłoszono 20 referatów i wyświetlono kilka filmów przyrodniczych.

We wrześniu 1989 r. PTA i Zakład Antropologii Uniwersytetu Szczecińskiego oraz najmłodszy wówczas w Polsce szczeciński oddział PTA zorganizowały ogólnopolską konferencję antropologiczną „Człowiek w świecie współczesnym”. W konferencji wzięło udział 105 osób (w tym jeden gość z Bułgarii). Wygłoszono 45 referatów, których streszczenia rozpowszechniono w oddzielnym zeszycie, przedstawiono także kilkanaście plakatów. Czy obecnie najmłodszy nasz oddział – gdański – podejmie próbę zorganizowania kolejnej konferencji naukowej?

W roku bieżącym, tj. w roku kolejnego walnego zgromadzenia, z uwagi na odbywający się właśnie we Wrocławiu kongres EAA, Zarząd Główny PTA na posiedzeniu w Szczecinie we wrześniu 1980 r. uznał za celowe zorganizowanie walnego zjazdu w trakcie tego Kongresu, aczkolwiek niezależnie od niego, ale i bez oddzielnej sesji naukowej.

Praca oddziałów PTA

Praca oddziałów, których mamy obecnie 9, stała się – moim zdaniem – nieco bardziej ożywiona. Podstawową formą pracy oddziału jest, oczywiście, zebranie naukowe. W oddziałach łącznie odbywało się przeciętnie w każdym roku od 20 do 25 takich zebrań. Na zebraniach tych wygłoszono ponad 100 referatów naukowych. Członkowie oddziałów PTA wygłoszili ponadto, w ramach popularyzacji wiedzy, 12 odczytów i prelekcji, występowali w środkach masowego przekazu itd. Działalność oddziałów jest udokumentowana corocznymi sprawozdaniami. Prezes i sekretarz PTA w obecnej kadencji opracowali prosty wzór (formularz) sprawozdania, zawierającego kilka pytań na temat działalności oddziału w danym roku. Uprościło to i usprawniło sprawozdawczość, przyczyniło się do dotrzymywania terminów, dało wystarczający wgląd w pra-

cę bieżącą oddziałów. Sądzę, że do najbardziej aktywnych należały oddziały w Poznaniu i Wrocławiu oraz najmłodszy oddział w Szczecinie, który zorganizował wspomnianą już konferencję ogólnopolską, a także oddział gdański.

Wydaje mi się, że nawiązano zbyt słabe kontakty ze środowiskami naukowymi historycznie i tradycyjnie związanymi z antropologią, a mianowicie z medycyną, wychowaniem fizycznym, archeologią, etnografią i socjologią. Można by, jak sądzą, wzorem np. oddziału PTA we Wrocławiu, organizować posiedzenia naukowe wspólne z miejscowymi oddziałami innych towarzystw. Jest to bodaj najtańsza forma współpracy interdyscyplinarnej i nawiązywania kontaktów naukowych. Niemniej jednak, pewne trudności w pracy niektórych oddziałów mogą mieć różnorodne przyczyny, a w szczególności mogą wiązać się z ogólnym kryzysem działalności towarzystw naukowych.

Prace organizacyjne Zarządu Głównego i Prezydium ZG PTA

W kończącej się kadencji odbyło się 5 posiedzeń Zarządu Głównego, 3 posiedzenia rozszerzonego prezydium Zarządu Głównego, w tym 1 z udziałem redaktorów 3 polskich czasopism antropologicznych i przedstawiciele Zakładu Antropologii PAN oraz posiedzenie nowo powołanej przez prezesa PTA rady redakcyjnej *Przeglądu Antropologicznego* wraz z nową redakcją tego czasopisma. Ponadto, w związku z brakiem funduszy na częstsze organizowanie zebrań Zarządu Głównego, prezes PTA kontaktował się telefonicznie z członkami Zarządu Głównego w ważnych sprawach, przekazywał pisemnie informacje o ważniejszych przedsięwzięciach prezydium oraz zwracał się pisemnie do członków Zarządu Głównego z prośbą o listowne wyrażenie opinii w ważnych kwestiach. W tym ostatnim przypadku, niestety, od wielu członków Zarządu Głównego nie otrzymywał żadnych odpowiedzi. Należy żałować, że wiele osób nie uczestniczy dziś w Walnym Zgromadzeniu, często bez podania przyczyny.

Prace Zarządu Głównego i prezydium dotyczyły wielu spraw, między innymi następujących.

1. Zgodnie z uchwałą ZG z dnia 4 listopada 1987 r. powołano i zarejestrowano nowy oddział PTA w Gdańsku, który podjął działalność w grudniu 1987 r., a obecnie liczy 27 członków.

2. Przy współpracy z oddziałami zweryfikowano członków naszego Towarzystwa wraz z adresami. Towarzystwo liczy obecnie 307 członków, co w porównaniu ze stanem z okresu poprzedniego walnego zgromadzenia w 1987 r. stanowi przyrost o 16 osób. Indywidualne zawiadomienia o obecnym Walnym Zgromadzeniu rozesłano już według zweryfikowanych list; były zaledwie 4 zwroty.

3. Wielokrotnie dyskutowano sprawę wysokości rocznej składki członkowskiej, niefortunnie nie podwyższonej na poprzednim walnym zjeździe. Uchwałą ZG, w Szczecinie w 1989 r. podniesiono składkę warunkowo do wysokości 500 zł (poprzednio 150 zł). Zwracam się w imieniu Zarządu Głównego do Walnego Zgromadzenia Członków PTA z prośbą o upoważnienie nowego ZG do podwyższenia składki w 1991 r. do wysokości 12 tys. zł, a następnie – w przypadku stwierdzenia takiej konieczności – do 15 tys. zł w 1992 r. i 18 lub nawet 20 tys. zł w 1993 r. Dyskusja i głosowanie w tej sprawie przewidziane są w programie walnego zgromadzenia.

4. Dużo uwagi poświęcono statutowi PTA. Wydział Społeczno-Administracyjny Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy zatwierdził zmianę § 42 statutu PTA, której dokonało Walne Zgromadzenie PTA w Bachotku dnia 11 czerwca 1987 r. Po zatwierdzeniu całego statutu przez ten Wydział, Sąd Wojewódzki w Warszawie odnowił rejestrację Towarzystwa w dniu 5 maja 1989 r. w rejestrze sądowym stowarzyszeń w dziale A pod pozycją 259. Ponieważ komisja statutowa, powołana w 1984 r. w Krakowie, nie przedłożyła żadnych wniosków co do zmian i poprawek w statucie, ZG obecnej kadencji na swych dwóch posiedzeniach w 1987 r. zlecił Sądowi Koleżeńskiemu PTA, aby wraz z ową komisją zajął się opracowaniem propozycji zmian statutu. Spodziewam się, że przewodniczący SK przedstawi dziś do zatwierdzenia projekt zmian.

5. Ciężka sytuacja finansowa towarzystw naukowych jest dobrze znana. Z dniem 1 stycznia 1990 r. ustało dotowanie towarzystw. Jest to jedna z przyczyn podwyższenia składki członkowskiej. PAN zaproponowała także towarzystwom podejmowanie działalności gospodarczej oraz poszukiwanie sponsorów. System sponsorowania i fundacji nie jest jeszcze należycie rozwinięty, ale w przyszłej kadencji ZG powinien na te możliwości zwrócić uwagę. Natomiast podjęcie działalności gospodarczej jest – zdaniem wielu członków i moim – nierealne. Udało się jednak, przynajmniej czasowo, przetrwać trudny okres. Prezes PTA i główna księgowa, p. Władysława Tytkowska, zwracali się wielokrotnie do PAN o pomoc finansową, co nie pozostało bez echa. W roku bieżącym Wydział II Nauk Biologicznych PAN udzielił wsparcia finansowego na rok 1990, zarówno na działalność statutową, jak i wydawniczą. Dzięki temu np. ukaze się kolejny tom – 54 *Przeglądu Antropologicznego*, za co jesteśmy Wydziałowi bardzo wdzięczni. Nadmienię, że kontakty z II Wydziałem PAN są utrzymywane stale: prezes PTA uczestniczy z reguły w posiedzeniach tego Wydziału. Dobre kontakty istnieją także między nami a Komitetem Antropologii PAN, działającym przy wspomnianym Wydziale.

6. Wiele uwagi poświęcono losom *Przeglądu Antropologicznego*. Redaktor naczelny czasopisma i prezydium ZG uczynili wszystko by ono się ukazywało. Ponadto, większość członków ZG opowiedziała się za tym, że gdyby zaistniała konieczność zlikwidowania, ze względów finansowych, dwu spośród trzech istniejących w kraju czasopism antropologicznych, to tym jedynym „ocalonym” byłby właśnie *Przegląd Antropologiczny*. Jednak nawet na jego wydawanie może nam nie starczyć środków. Ewentualne nie płacenie honorariów autorskich, jak się wydaje, nie zaoszczędziłyby większej sumy pieniędzy. Będę wdzięczny za uwagi w tej sprawie podczas dyskusji.

Kontakty zagraniczne

Członkowie naszego Towarzystwa uczestniczyli w wielu zagranicznych konferencjach naukowych, między innymi w kongresie Europejskiej Asocjacji Antropologicznej (EAA) w Budapeszcie w 1988 r. Dwóch członków PTA pełni z wyboru funkcje we władzach centralnych EAA. Władze EAA powierzyły polskim antropologom zorganizowanie trwającego właśnie we Wrocławiu kolejnego kongresu EAA – wszyscy członkowie komitetu organizacyjnego są członkami PTA. Prezes PTA wraz a kilkoma innymi członkami PTA zorganizował i prowadzi sekcję polską EAA. Przypomnę także, że PTA jest członkiem International Association of Human Biologists (IAHB).

Członkowie honorowi

Zgodnie z zasadą przyjętą przez walne zgromadzenie w 1984 r., godność członka honorowego jest nadawana przez najwyższą władzę Towarzystwa, tj. przez walne zgromadzenie, nie zaś przez ZG.

Proponuję następujące kandydatury.

1. Prof. dr hab. Zofia Bocheńska – antropolog, były kierownik Zakładu Antropologii AWF w Krakowie;

2. Prof. dr hab. Stanisław Panek – antropolog, były kierownik Zakładu Antropologii AWF w Krakowie, były rektor tej uczelni;

3. Prof. dr Milan Dokładal – antropolog, lekarz i anatom, pracownik Katedry Anatomii Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu w Brnie, wydawca i redaktor kilku czasopism, uczestnik wielu konferencji antropologicznych i anatomicznych w Polsce, autor artykułów o polskiej antropologii i bibliografii publikowanych w czasopiśmie czechosłowackich, sympatyk polskiej antropologii.

Proponowana lista jest oczywiście otwarta dla dalszych zgłoszeń.

Na zakończenie pragnę wyrazić głębokie przekonanie, że Polskie Towarzystwo Antropologiczne, istniejące już 65 lat, pokona obecne trudności i będzie nadal pomyślnie się rozwijać, skupiając także młodzież antropologiczną. W niej bowiem upatruje szansę rozwoju naszego Towarzystwa.

Wrocław, dnia 28 sierpnia 1990 r.

Paweł Bergman

Protokół Komisji Rewizyjnej Polskiego Towarzystwa Antropologicznego

Komisja Rewizyjna w składzie:

przewodnicząca – doc. dr hab. Barbara Hulanicka

członkowie: dr Irena Szwaykowska, dr Krzysztof Boryslawski,

przeprowadziła dnia 27.07.1990 r. w siedzibie Zarządu Głównego PTA (Warszawa, ul. Marymoncka 34), kontrolę działalności Zarządu Głównego PTA za okres od 13.05.1987 do 27.07.1990 r. Kontrolą objęto działalność finansową i merytoryczną. Na podstawie zapisów w finansowej księdze tabelarycznej oraz wrywkowej kontroli dokumentów na dzień 27.07.1990 r., Komisja stwierdziła zgodność zapisów i stanu finansów z przedstawioną dokumentacją. Gospodarka finansowa była prowadzona przez Zarząd Główny bardzo oszczędnie, a wszystkie wydatki były celowe i konieczne.

Uporządkowana kartoteka członków PTA jest prowadzona na bieżąco przez etatowych pracowników PTA. Składka członkowska została podniesiona do wysokości 500 zł uchwałą Zarządu Głównego we wrześniu 1989 r. na konferencji naukowej PTA w Szczecinie. Ogólna suma z tytułu zaległości w płaceniu składek członkowskich jest bardzo duża i wynosi na dzień 30.05.1990 r. 315.000 zł. Zgodnie z zaleceniami PAN Komisja Rewizyjna co roku (a więc trzykrotnie) dokonywała kontroli finansowej Towarzystwa. W okresie sprawozdawczym działalność Towarzystwa była kontrolowana

również przez urzędnika izby skarbowej, który nie stwierdził żadnych uchybień w prowadzeniu dokumentacji finansowej.

Komisja stwierdziła nienaganne prowadzenie dokumentacji z zebrań Zarządu Głównego. W okresie sprawozdawczym odbyło się 5 zebrań Zarządu Głównego, 3 zebrania prezydium zarządu, 1 zebranie rady redakcyjnej *Przeglądu Antropologicznego* i 2 konferencje naukowe: w Poznaniu i Szczecinie.

Uporządkowany księgozbiór Towarzystwa znajduje się w Poznaniu i jest prowadzony przez etatowego pracownika Towarzystwa.

Komisja Rewizyjna zaleca, w związku z ogólną sytuacją, podniesienie składki członkowskiej oraz bardziej energiczne zbieranie zaległych składek.

W związku ze zwiększonym kosztem wysyłki *Przeglądu Antropologicznego* redakcja zmniejszyła liczbę wysyłanych na wymianę zagraniczną egzemplarzy, co spowodowało nagromadzenie się nadmiernych zapasów tego czasopisma. W tej sytuacji komisja widzi konieczność zaktywizowania sprzedaży *Przeglądu* w kraju.

Komisja Rewizyjna, po zapoznaniu się z całokształtem pracy finansowej i merytorycznej, stawia wniosek o udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi. Jednocześnie Komisja wyraża uznanie dla bardzo sumiennej pracy pań prowadzących sekretariat i dokumentację finansową – pani Bożeny Tararuj i pani Władysławy Tytkowskiej.

Członkowie Komisji Rewizyjnej

Irena Szwaykowska
Krzysztof Borysławski

Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej

Barbara Hulanicka

**Protokół Komisji Skrutacyjnej
Walnego Zgromadzenia Polskiego Towarzystwa Antropologicznego
Wrocław dnia 28 sierpnia 1990**

Komisja Skrutacyjna w składzie:
przewodniczący – mgr Marek Woron
członkowie – mgr Barbara Kwiatkowska
po obliczeniu głosów stwierdza, co następuje.

Na przewodniczącego ZG PTA oddano 62 ważne głosy. Do funkcji tej kandydował prof. dr hab. Paweł Bergman, który uzyskał 60 głosów i został przewodniczącym na kadencję 1990/1993.

Na członków Zarządu Głównego oddano 58 głosów ważnych. W wyniku głosowania do ZG PTA wybrano następujące osoby:

1. Judyta Gładkowska-Rzeczycka – 58
2. Joachim Cieślik – 56
3. Tadeusz Krupiński – 56
4. Zofia Szczotkova – 56
5. Jan Strzałko – 55
6. Teresa Łaska-Mierzejewska – 53
7. Stanisław Gołąb – 51
8. Zbigniew Drozdowski – 50

9. Danuta Kaliszewska-Drozdowska – 50
10. Antoni Janusz – 49
11. Alicja Krajewska – 48
12. Henryk Piechaczek – 48
13. Andrzej Malinowski – 47
14. Guido Kriesel – 45
15. Maria Kaczmarek – 44

Oddano również 40 głosów na Krzysztofa Kaczanowskiego i 32 głosy na Edmunda Piaseckiego, którzy nie weszli w skład Zarządu Głównego. Na członków Komisji Rewizyjnej PTA oddano 62 głosy ważne. W wyniku głosowania do Komisji Rewizyjnej wybrano następujące osoby:

1. Krzysztof Borysławski – 62
2. Hubert Szczotka – 62
3. Mieczysław Becker – 61
4. Barbara Hulanicka – 61
5. Henryk Stolarczyk – 59

Na członków Sądu Koleżeńskiego PTA oddano 62 ważne głosy i wybrano następujące osoby:

- Irmina Mięśowicz – 62
 Zofia Ignasiak – 60
 Jan Koniarek – 58
 Konstanty Sawicki – 58
 Janusz Piontek – 57

Przewodniczący Komisji Skrutacyjnej

Marek Woron

Członkowie:

*Małgorzata Gorący
 Barbara Kwiatkowska*

**Protokół z I posiedzenia Zarządu Głównego
 Polskiego Towarzystwa Antropologicznego
 odbytego w dniu 28 sierpnia 1990 roku na Uniwersytecie Wrocławskim**

Po posiedzeniu plenarnym odbyło się zebranie nowo wybranych władz PTA wspólnie z członkami Komisji Rewizyjnej oraz Sądu Honorowego.

Przewodniczącą PTA, prof. dr. hab. Paweł Bergman, powierzył funkcje wiceprzewodniczących Towarzystwa prof. dr. hab. Tadeuszowi Krupińskiemu, doc. dr. hab. Stanisławowi Gołębowski i dr. Henrykowi Piechaczekowi, funkcję sekretarza – dr. Alicji Krajewskiej, a funkcję skarbnika – doc. dr. hab. Teresie Łasce-Mierzejewskiej.

Sąd Honorowy ukonstytuował się w następującym składzie: przewodniczący – dr Jan Koniarek, członkowie – dr Irmina Mięśowicz i dr Konstanty Sawicki, zastępcy członków – prof. dr. hab. Zofia Ignasiak i prof. dr. hab. Janusz Piontek.

Przewodniczącą Komisji Rewizyjnej została doc. dr. hab. Barbara Hulanicka.

Sekretarz ZG PTA
Alicja Krajewska